

Bedömarutlåtande vid utbildningsutvärdering med extern bedömning

Röntgensjuksköterskeutbildningen vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet

Uppdrag och arbetsprocess

Utvärderingen ingår i Göteborgs universitets arbete med kvalitetssäkring av utbildning enligt rektors policybeslut "Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet" (Dnr V2016/378) och arbetsprocessen följer akademistyrelsens instruktioner "Instruktion för externa utvärderingar av utbildning på grund och avancerad nivå vid Sahlgrenska akademien".

Program och deltagare vid platsbesöket, se bilaga 1. Samlat dokumentunderlaget finns i särskild *ShareFiles-mapp* på Göteborgs universitet.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- *Berit Møller Christensen, Lektor, Jönköping University (ordf)*
- *Ingvar Albinsson, Lektor, Göteborgs Universitet*
- *Niklas Lehto, Docent, Luleå tekniska universitet*
- *Maria Lindh Hillberg, röntgensjuksköterska, Östra Sjukhuset, Göteborg*
- *Cathleen O'Keeffe, läkare-student, Göteborgs Universitet*

Sammanfattning

Röntgensjuksköterskeutbildningen vid Sahlgrenska Akademien bedöms i stort hålla hög kvalitet samtidigt som det finns förbättringspotential. Lärarna vid programmet besitter en gedigen kunskap och erfarenhet samt ett stort engagemang som på ett tydligt sätt förmedlas till studenterna.

Bedömningen görs att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov samt att studieresultaten motsvarar lärandemålen och högskoleförordningens examensmål. Till viss del sätts studenternas lärande i centrum, men studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen är begränsat. Ytterligare finns utrymme för förbättring gällande en ändamålsenlig studie- och lärmiljö med tillgänglighet för alla studenter.

Bedömningen görs att vissa områden behöver tas i särskild beaktande i syfte att upprätthålla hög kvalitet. Endast ett fåtal lärare vid utbildningen har ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens och antalet lärare anses inte stå i proportion till utbildningens omfattning och innehåll. Det är oklart huruvida undervisningens innehåll vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ytterligare saknas kontinuitet i uppföljning och utveckling av utbildningen.

Redovisning av bedömargruppens omdöme gällande bedömningskriterier (punkt 1-8) samt gruppens övriga synpunkter (punkt 9).

1. - att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Styrkor: Bedömningsunderlag och platsbesök visar på många styrkor. Utbildningen har en målmatrix där kursernas lärandemål är satta i förhållande till utbildningens examensmål. Kursplanerna är genomgående välskrivna med tydliga och välformulerade lärandemål och former för examination. Det är bra att programmet har analyserat och motiverat examinationsformerna för varje kurs i ett dokument som finns i anslutning till målmatriken. Det är positivt att varierande examinationsformer används i utbildningen. Ytterligare en styrka är att Bedömningsunderlag för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgår från kursmålen i respektive kurs. Det är bra att utbildningen använder spärrar för att säkerställa studenternas förkunskaper.

Svagheter: Bedömningsunderlag och platsbesök indikerar några svagheter. Målmatriken finns upprättad för utbildningen, men den ger inte intryck av att används som ett levande verktyg för att analysera innehåll och progression. Kopplingen mellan kursernas lärandemål och högskoleförordningens examensmål skulle kunna göras mer känd bland lärare och studenter.

Bedömning: Sammantaget svarar utbildningen väl upp mot kriteriet.

Ev reflektioner/rekommendationer:

1.1 I syfte att tydliggöra för studenterna, **bör** även Högskoleförordningens lärandemål för en generell examen i radiografi respektive för röntgensjuksköterskeexamen listas. I utbildningsplanen listas endast de lokala lärandemålen för röntgensjuksköterskeutbildningen (fyra st).

2. - att undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Styrkor: I utbildningsplanen uttrycks att studentens lärande är utgångspunkten för undervisningen, där det ska finnas en tydlig koppling mellan förväntade studieresultat, undervisning och examination. Bland annat visar en kursrapport på användning av peer teaching där studenter från senare del av utbildningen får vara med i undervisningen av studenter som är i början av sin utbildning.

Det är en styrka att man har reflekterat över kopplingen mellan undervisningsformer och studenternas lärande. Detta uttrycks till exempel genom att; "Bedömningen har gjorts att kombinationen av olika undervisningsformer och flera med praktisk färdighetsträning gynnar lärandet." Ytterligare har examinationsformerna i samtliga av programmets kurser analyserats för att i möjligaste mån testa studenternas måluppfyllelse.

Svagheter: Det framgår inte av programrapporten om och i så fall hur bedömningskriterier kommuniceras och tydliggörs till studenterna. En analys av genomströmning saknas.

Det nämns genomgående i kursrapporter samt i protokoll från programmöten att studenterna inte deltar i så stor uträkning på föreläsningar som lärarna hade önskat. Det nämns även att

kurslitteraturen i vissa fall inte utnyttjas av studenterna. Den låga svarsfrekvensen på kursutvärderingarna och total frånvaro av studenter vid kursnämndsmöten gör att studenternas perspektiv gällande huruvida undervisningen är anpassad efter deras lärande, inte blir synlig i utbildningsprogrammet.

Bedömning: Sammantaget svarar utbildningen väl upp mot kriteriet.

Utbildningsprogrammet anses vara utformat på ett sätt som sätter studenternas lärande i centrum.

Ev reflektioner/rekommendationer:

2.1 Dialog **bör** föras, även med studenterna, gällande vilka undervisningsformer som studenterna upplever som optimala för sin inläring samt vilka moment i undervisningen som får vara obligatoriska.

2.2 Röntgensjuksköterskornas profession **bör** på ett tydligare sätt synliggöras såväl vid kursintroduktion som i undervisningen i övrigt, där det förekommer samläsning med andra utbildningsprogram.

2.3 I syfte att ge studenterna bättre förutsättningar att utnyttja kurslitteraturen som listas för varje kurs, **kan** studiehandledning för varje kurs beskriva varje inlärningsmoment med rekommenderad kurslitteratur inklusive läsanvisning.

2.4 Texten under *övrigt* i utbildningsplanen **kan** förtydligas och läggas under egna rubriker, exempelvis internationalisering med utökad information gällande omfattning i utbildningen samt när i tid under utbildningen; VFU med information om avbrytande vid oaksamhet, tydlig information om uppflyttningskrav/spärrar mellan kurser och terminer, osv.

3. - att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Styrkor: I kurserna används aktuell kurslitteratur, författningar och vetenskapliga artiklar vilket säkerställer att utbildningen vilar på vetenskaplig grund. Det är positivt att programansvarig har en doktorsexamen inom huvudområdet. Den beprövade erfarenheten säkerställs främst genom omfattande VFU. När det gäller utbildningens form är det en styrka att det finns en pedagogisk tradition vårdutbildningarna. För programmet är det extra värdefullt att det finns en lärare som har en speciell kompetens inom det högskolepedagogiska fältet.

Svagheter: Den vetenskapliga kompetensen inom huvudområdet är sårbar. Det framgår av programrapporten att inte alla kurser har tillräcklig forsknings-anknytning samt att studenter inte involveras i forskning eller forskningsrelaterade aktiviteter. Alla lärare inom programmet har inte högskolepedagogisk utbildning.

Bedömning: Utbildningen uppvisar brister kopplade till kriteriet.

Ev reflektioner/rekommendationer:

3.1 Det **bör** skapas en plan för att säkerställa både den vetenskapliga och högskolepedagogiska kompetensen kring programmet. Det kan till exempel handla om att tillföra resurser så att lärare ges forskningstid i tjänsteplaneringen.

3.2 Forskningsanknytningen **kan** stärkas genom att möjliggöra examensarbeten med forskare som handledare.

4. - att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Styrkor: Programmet har ett mycket engagerat lärarlag som tillsammans besitter en god ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens som helhet. Studenterna upplever att både lärare och programansvarig ställer upp och är lyhörda samt att det är lätt att ställa frågor. Även om det finns ett tydligt behov av att ha fler lärare på programmet, finns det samtidigt en väl förankrad medvetenhet om problemet, vilket är en god förutsättning för nödvändiga åtgärder.

Svagheter: En ungefärlig bedömning är att fyra lärare står för ca 80 % av undervisningen på programmet vilket medför en sårbarhet ifall t.ex. frånvaro skulle uppstå. Även om lärarlaget som helhet har adekvat kompetens så framgår det i programrapporten 2018 att såväl den allmänna som den ämnesspecifika högskolepedagogiska kompetensen behöver förstärkas, samt att det är önskvärt med fler disputerade lärare. Vidare saknar ofta handledare i VFU formell handledarutbildning samt att det är lång väntetid till handledarkurserna.

Vid platsbesöket framkom att inte alla handledare är medvetna om att det formella beslutet ligger vid institutionen.

Bedömning: Utbildningen uppvisar brister kopplade till kriteriet.

Sammantaget visar bedömningsunderlag och platsbesök några svagheter kopplade till kriteriet. Bedömningen görs att det råder brist på fast anställda lärare knutna till programmet. Det tar tid att bygga upp ett stabilt lärarlag och rekryteringsprocesser kan i sig vara en utmaning, speciellt som det verkar vara ont om potentiella sökande inom området. Samtidigt är det viktigt värna om det befintliga lärarlaget där alla ännu inte har högskolepedagogisk utbildning, dessutom misstänks lärarbristen begränsa lärarlagets möjligheter till forskningsanknytning inom området till gagn för utbildningen. När det gäller handledarkurserna råder generellt ett mycket stort söktryck vilket medför att många VFU-handledare får vänta orimlig tid för att komma in på utbildningen.

Säkerställa att handledare i den kliniska verksamheten medvetandegörs om att det är lärare vid institutionen som fattar det formella beslut om att underkänna respektive godkänna studenten på VFU. Detta bör ske i samråd mellan båda parter.

Ev reflektioner/rekommendationer:

4.1 Rekrytering av fler fastanställda lärare knutna till programmet **måste** prioriteras för att säkerställa undervisningen.

4.2 Undervisande personal **bör** få tid i sin tjänst att läsa högskolepedagogiska kurser samt tid för forskning i syfte att implementera forskningsanknytningen i utbildningen. Detta kan t.ex. tydliggöras i tjänstgöringsplan eller vid utvecklingssamtal.

4.3 Alternativa lösningar **bör** prioriteras gällande möjligheter till handledarutbildning för VFU-handledare i den kliniska verksamheten (kanske ett extra kurstillfälle exklusivt för detta programs VFU-handledare.)

5. - att utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Styrkor: Det är en styrka att lärare vid programmet har medverkat i ett kompetensförsörjningsprojekt som Västra Götalandsregionen har genomfört för att säkerställa att utbildningen möter behoven i den kliniska verksamheten gällande röntgensjuksköterskans kompetens. Dessutom bjuds handledare in till handledarträffar två gånger per termin och finns även med i diskussionerna gällande hur mycket VFU som ska finnas vid de olika modaliteterna.

Svagheter: Det framgår att sökande till utbildningen har för bristfälliga kunskaper när de antas till programmet. Dock framgår inte om detta leder till avhopp eller om undervisningen på något sätt anpassas efter detta faktum.

Bedömning: Sammantaget svarar programmet väl upp mot kriteriet.

Utbildningen bedöms ha adekvat samverkan med den kliniska verksamheten gällande behov i verksamheten och relevant innehåll i utbildningen. Information om utbildningen vid gymnasieämbets, Öppet Hus på Universitetet och liknande evenemang, skulle kunna bidra till en ökad förståelse samt intresse för programmet.

Ev reflektioner/rekommendationer: [text...]

5.1 Alternativa urvalsprocesser **kan** diskuteras i syfte att nå andra urval av sökande, exempelvis kan intervju införas i urvalsprocessen för antagning till programmet.

6. - att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Styrkor: Hög svarsfrekvens på första kursens kursutvärdering, den kursen verkar kunna få in fler svar. Dialog sker mellan studenter och lyhörda lärare i dagliga arbetet då klasserna är så pass små, detta skapar goda förutsättningar för studenter att informellt påverka utbildningen.

Svagheter: Kursrapporten visar på en generell låg svarsfrekvens i studenternas utvärdering av övriga kurser. Ytterligare framgår av underlag att kursrepresentanter inte är närvarande på kursnämnder.

I den årliga kvalitetsutvärderingen av studentinflytande och förbättringsåtgärder saknas beskrivning av hur studenternas förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation samt hur studenternas erfarenheter och synpunkter tas till vara.

Bedömning: Sammantaget svarar programmet väl upp mot kriteriet.

Studenterna bereds möjlighet till inflytande, men det är otydligt hur väl studenterna är informerade och medvetna om sina möjligheter.

Förslag är att alltid publicera resultatet av studenternas kursutvärdering (som är reglerat i lag SFS 1993:100 §14), exempelvis på kursaktiviteten i Canvas, samt även delge de studenter som påbörjar kursen vilka förbättringar som lärarna tänker driva igenom. Detta leder till att studenterna uppfattar att kursutvärderingar är värdefulla.

Röntgensjuksköterskestudenternas särintressen och möjligheter att påverka utbildningen drunknar ofta bland den större gruppen sjuksköterskestudenter. Om det vore möjligt att inom studenternas egen kårverksamhet bilda en mindre studentgrupp, t.ex. ”Studentgruppen Radiografi”, skulle kanske studenternas egen identitet kunna stärkas som yrkesprofession med specialkunskaper inom ämnet radiografi.

Ev reflektioner/rekommendationer:

6.1 Förmedling av kursvärderingarna **kan** bli tydligare och studenterna **bör** beredas förutsättningar att vara aktiva i utvecklandet av sin utbildning.

6.2 Studenterna **bör** erbjudas möjligheter att även påverka utvecklandet av utbildningen i mer formella forum, t.ex. kursnämnder, programråd, institutionsråd etc.

6.3 Studenternas och alumnernas inflytande **bör** stärkas så deras synpunkter kan tas tillvara, samt att fler studenter deltar på programmöten.

7. - att en för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Styrkor: Det är en styrka för programmet att det vid Sahlgrenska Akademin finns två universitetsbibliotek (Hälsovetarbackens bibliotek och Biomedicinska biblioteket) med studieplatser, utlåning av kurslitteratur och kompetent personal som kan hjälpa i vetenskapligt skrivande, sökande av publicerade tidskrifter m.m. Grupprum finns på både Hälsovetarbacken och på Medicinargatan, som också har tyst lärosal samt att universitetsbyggnaderna är tillgängliga för studenter med GU-kort dygnet runt alla dagar i veckan. Särskild pedagogiskt stöd finns för de med en diagnos som påverkar skolgången (ex: dyslexi) och som behöver mentorsstöd, anteckningsstöd, ljudboksstöd, särskild access till grupprum (lässtudio) eller anpassad tentamen. Studenterna upplever att de får bra information inför, och i samband med terminsantagning.

Svagheter: Läsanvisningar knutna till kurslitteraturen framgår inte tydligt av underlagen och efterfrågas av studenterna. Även viss litteratur finns inte i tillräcklig mängd för att låna på biblioteket.

Grupprum finns på Medicinaregatan men antalet kommer minska på grund av ombyggnation. Av platsbesöket framgår att rullstolsanpassningen är dålig både på biblioteken och i övriga utbildningsmiljön.

Gällande VFU, så framgår av utbildningsplanen att "Vid verksamhetsförlagd utbildning kan placering ske delvis utanför Göteborg vilket kan medföra kostnader för studenten." Att inte erbjuda reseersättning ger inte alla studenter samma tillgänglighet till sina VFU-orter.

Bedömning: Sammantaget svarar utbildningen väl upp mot kriteriet.

Ev reflektioner/rekommendationer: Studiemiljön bedöms adekvat för studenternas möjlighet till inläring, såväl gällande tillgång till fysiska mötesplatser som utbildningsmaterial samt praktiska lärandemedel

7.1 Institutionen **bör** undersöka om det finns möjligheter och resurser att erbjuda reseersättning eller stöd för att göra mer långväga VFU-orter mer attraktiva, och därmed minska trycket på närliggande alternativ.

7.2 Information om läsanvisningar knutna till kurslitteraturen **bör** kommuniceras tydligare till studenterna.

7.3 Institutionen **kan** se till att mängden upplagor av kurslitteratur ökas för att de ska vara tillgängliga för studenterna.

8. - att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Styrkor: Bedömningsunderlag och platsbesök ger intryck av att det har skett stora förändringar och förbättringar i programmet under de senaste åren vilket är positivt. De mallar för program- och kursrapporter som används ger stora möjligheter att på ett systematiskt sätt följa upp och utveckla utbildningen och dess kurser. Det är positivt att det finns förbättringsförslag och att flera av lärarna är aktiva med att förbättra sina kurser. De återkommande mötena med VFU-handledarna är också ett bra forum för kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen.

Svagheter: Bedömningsunderlag och platsbesök ger intryck av att antalet fast anställda lärare i programmet är allt för litet för att kunna säkerställa och utveckla innehållet i takt med utvecklingen. De förbättringar som genomförts i programmet ger intryck av att ske ad hoc och inte på ett kontinuerligt och systematiskt sätt.

Bedömning: Utbildningen uppvisar brister kopplade till kriteriet

Ev reflektioner/rekommendationer: Verktøyen för att genomföra kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen finns.

8.1 Resurser i form av tid **bör** avsättas för att skapa förutsättningar att använda verktøyen mer systematiskt.

9. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Styrkor: Vid platsbesöket framkom att lärarna är måna om att studenterna ska förstå och går gärna igenom materialet flera gånger. Det händer att en föreläsare stannar kvar för att förklara för studenterna när de har frågor. Engagerade och inspirerande lärare lyfts upp bland studentintervjuer och det syns hos de lärare som intervjuats.Handledarna är en viktig resurs till programmet och den goda kontakten mellan programmet och verksamheterna ses som en styrka.

Svagheter: Det framgår inte tydligt hur jämställdhetsperspektivet tillvaratas i utformningen och genomförandet av utbildningen.

Vid platsbesöket framkom att det är svårt att få till kurser på engelska. Brist på resurser gör att det inte ges kurser på avancerad nivå och inte heller arbetas på internationella inslag i utbildningsprogrammet.

Ev reflektioner/rekommendationer:

Gällande internationalisering, finns det stipendier som studenterna kan söka för utlandsstudier. Även internationalisering på hemmaplan kan vara ett sätt att integrera internationalisering i programmet. Detta kan exempelvis ske vid litteraturstudier och seminarier som grundas på internationell forskning, policydokument som rör röntgensjuksköterskan i ett internationellt perspektiv osv.

Bedömningen baseras på granskning av tilldelade underlag, platsbesök 3-4 februari 2020 och zoom-möte med programansvarig 10 mars 2020.

SAHLGRENKA AKADEMIN INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP OCH HÄLSA

Program för platsbesök extern bedömningsgrupp Röntgensjuksköterskeprogrammet

Lokal: 1124, Arvid Wallgrens backe Hus 1

Dag 1, 200203 måndag

12.00-12.15 Fakulteten hälsar bedömggruppen välkommen

Silvana Naredi, vice dekan utbildning, Sahlgrenska akademien
Jonas Gren, utvecklingsledare, Sahlgrenska akademien
Carina Sparud Lundin, proprefekt, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Inger Jansson, vice prefekt utbildning, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa

Kort praktisk information

Inger Jansson, vice prefekt utbildning, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa

12.15-13.45 Bedömggruppen har ett internt förberedande möte

(inkl. lunch som serveras i mötesrummet)

13.45-14.45 Lärarrepresentanter

Agneta Wallin, adjunkt, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Josephine Greenbrook, adjunkt, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Per-Arne Svensson, professor, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Jennie Bengtsson, utbildningshandläggare, Institutionen för kliniska vetenskaper

14.45 Kaffe serveras i mötesrummet

15.00-16.00 Institutions/programledning och t ex studievägledare, studierektorer

Inger Jansson, vice prefekt utbildning, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Agneta Wallin, adjunkt, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Gabi Oesterling, studievägledare, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa
Camilla Torstensson, programsamordnare, Institutionen för vårdvetenskap och hälsa

16.15-17.15 Studenter

Maria Algotsson, termin 2

Nathalie Wohlfart, termin 2

Tanya Wilfer, termin 6

Middag på valfri restaurang

(personligt utlägg max 800 sek inkl. Moms/person, ej alkohol)

Bedömargruppen avsätter tid under kvällen för att sammanfatta dagens intryck

Dag 2 200204 tisdag

8.30-9.15 Alumner och eventuell annan gruppering

9.30-10.15 Avnämare och/eller externa intressenter

Anna Kaminska, huvudhandledare röntgen Östra Sjukhuset (f.d student)

Ingegärd Andreasson, huvudhandledare/kvalitetsutvecklare röntgen NU-sjukvården

Patricia Rocha, huvudhandledare röntgen Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus (f.d student)

10.15 Kaffe serveras i mötesrummet

10.30-11.00 Återföring till program-, institutions-, fakultetsledning/motsvarande

Agneta Wallin, adjunkt, (kursansvarig för 6 kurser inom Röntgensjuksköterskeprogrammet)

Inger Jansson, vice prefekt utbildning

Carina Sparud Lundin, proprefekt

11.00-15.00 Bedömargruppen arbetar enskilt med bedömarutlåtandet

12:00 Lunch Konferenscenter Wallenberg - Restaurang Norden

Lista på underlag till bedömargruppen inför utvärderingen av Röntgensjuksköterskeprogrammet, Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet.

1. Utbildningsplan
2. Samtliga kursplaner och litteraturlistor
3. Exempel av studiehandledningar för 6 kurser (RA4000, RA4020, RA4040, RA4060, RA4070, RA4080)
4. Exempel på examinationsuppgifter och godkända studentsvar från 6 kurser (RA4000, RA4020, RA4040, RA4060, RA4070, RA4080)
5. Exempel på kursrapporter med sammanställning för 6 kurser (RA4000, RA4020, RA4040, RA4060, RA4070, RA4080)
6. Exempel godkända examensarbeten (2 st)
7. Minnesanteckningar från tre olika programmöten
8. Lärarlista enligt SA:s mall
9. Årlig programrapport (år 2018)
10. SA:s årliga kvalitetsuppföljning med examensmålmatriser för programmet (år 2018)